

Svarthalespove i Nord-Norge 2017

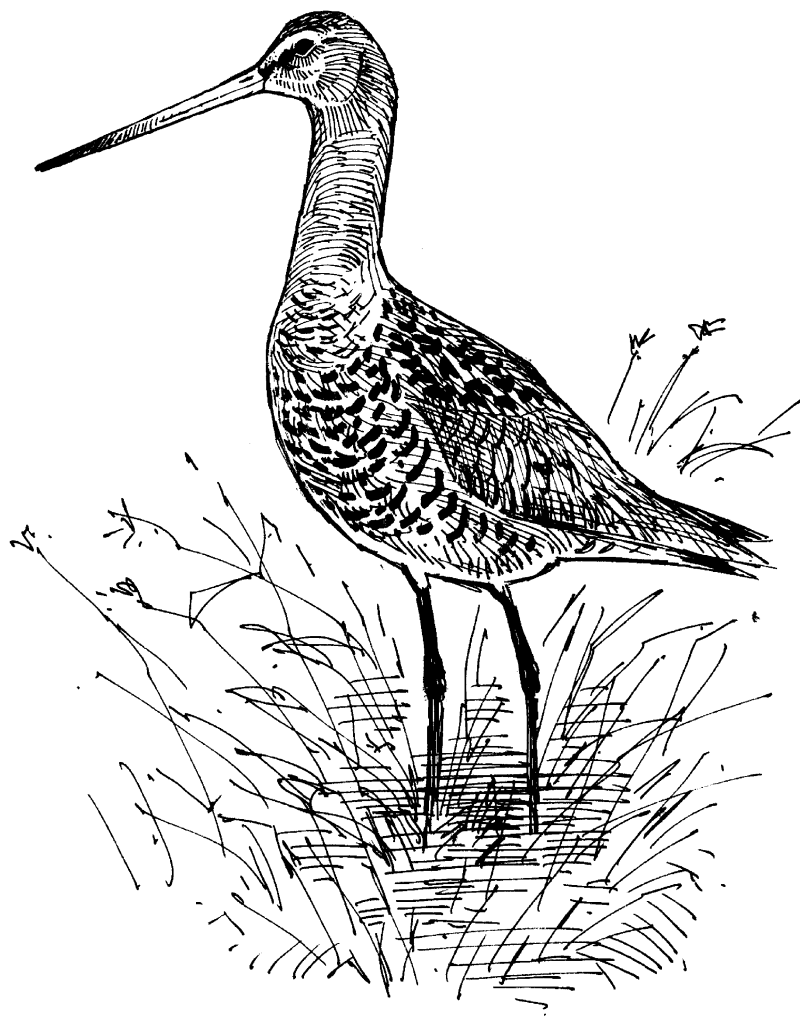
Oddvar Heggøy & Martin Eggen

Partnership for
nature and people

Svarthalespove i Nord-Norge 2017

Oddvar Heggøy & Martin Eggen

Norsk Ornitologisk Forening

© NOF – BirdLife Norway

E-mail: nof@birdlife.no

Rapport til: Fylkesmannen i Nordland, Finnmark og Rogaland, Miljødirektoratet

Publikasjonstype: Digitalt dokument (pdf)

Forsidebilde: En voksen svarthalespovehann fotografert på hekkeplass på Island © Charlotte Hallerud

Redaktør: Oddvar Heggøy

Anbefalt referanse: Heggøy, O. & Eggen, M. 2017. Svarthalespove i Nord-Norge 2017. NOF-Rapport 2017-4. 17 s.

ISSN: 0805-4932

ISBN: 978-82-52154-0

SAMMENDRAG

Som en oppfølging av kartleggingen av svarthalespove i Nord-Norge i 2016 ble det gjennomført søk etter arten i mange av de samme områdene i 2017. Feltarbeidet fokuserte på tidligere benyttede og tradisjonelle hekkelokaliteter for svarthalespove i Lofoten og Vesterålen, med særlig fokus på lokaliteter der arten ble påvist i 2016. De to tidligere hekkelokalitetene for arten i Finnmark ble også undersøkt i 2017. Opplysninger fra kjente hekkelokaliteter i Troms ble samlet inn fra andre kilder. Antallet svarthalespover med hekkeadferd som ble funnet i 2017 var enda lavere enn året før. Kun to sannsynlige og en mulig hekking ble påvist i Nordland, og ingen individer av arten ble funnet på de tidligere hekkelokalitetene i Finnmark. I Troms ble par med tydelig hekkeadferd observert på to lokaliteter, begge på Vannøya i Karlsøy kommune. Observasjoner av par i passende hekkebiotoper sannsynliggjør for øvrig at ytterligere 1–2 par kan ha gjennomført hekkeforsøk i Troms. På bakgrunn av resultatene er det ingen grunn til å oppjustere bestandsestimatet for regionen fra 2016 på 4–9 par. Et estimat på 4–6 par vil være mer i samsvar med resultatene fra årets hekkesesong. Flere år med overvåking anbefales for å evt. kunne bekrefte om dette er en vedvarende trend for den nordnorske hekkebestanden.

INNHold

INNLEDNING	3
METODIKK	5
RESULTATER	6
Gjennomgang av hekkelokaliteter – NORDLAND	6
Røst kommune	6
Flakstad kommune	6
Vestvågøy kommune	7
Hadsel kommune	8
Sortland kommune	8
Bø kommune	9
Øksnes kommune	9
Andøy kommune	11
TROMS	13
FINNMARK	15
Reirplasseringer og ungeproduksjon	15
Ankomstdatoer	16
OPPSUMMERING	16
REFERANSER	17

INNLEDNING

Svarthalespove ble for første gang påvist hekkende i Nord-Norge i 1955, da et hekkende par ble funnet på det som i dag er Andøya lufthavn. Man regner med at en fast bestand etablerte seg i Nord-Norge i 1970-årene. Hekkefuglene i Nord-Norge tilhører underarten *L. l. islandica*, som er en utbredt og tallrik fugl særlig på Island. Underarten hekker også med noen få par på Færøyene og på Shetland (Storbritannia). Bestanden på Island teller ca. 25 000 par, og har vært i økning helt siden 1970-tallet (BirdLife International 2017). Også bestanden på Shetland, som er omtrent like stor som den norske (7–9 par), har økt litt i samme tidsrom, og er fremdeles i økning (BirdLife International 2015). Den norske hekkebestanden av *L. l. islandica*, som ble anslått til kun 4–9 par i 2016, er begrenset til noen få lokaliteter i Lofoten, Vesterålen og Karlsøy kommune i Troms (Eggen & Heggøy 2016). I motsetning til hekkebestanden på Island (og Shetland), er det mye som tyder på at den norske bestanden av underarten er i tilbakegang, og nå er på et lavere nivå enn den var for noen tiår tilbake.

Det er imidlertid også en del som tyder på at den nordnorske hekkebestanden av svarthalespove i en årrekke har blitt overestimert. Kålås & Byrkjedal (1981) anslår bestanden av *L. l. islandica* til 60 par, hovedsakelig på bakgrunn av noen undersøkelser foretatt i deler av Vesterålen på 1970-tallet, og vurderinger gjort på bakgrunn av disse. Det foreligger likevel ingen fullgode kartlegginger av bestanden fra perioden 1960–2010, og antallet påviste hekkefunn fra denne perioden er også ganske lavt. Samtidig er det liten tvil om at bestanden særlig på 1970- og 1980-tallet var større enn den er i dag.

Svarthalespoven er en av våre aller sjeldneste hekkefugler. To underarter hekker i Norge, hvor hekkefuglene som har tilhold i Lofoten, Vesterålen og Karlsøy kommune i Troms hører til underarten *L. l. islandica*. Paret på bildet er fotografert på Røst, som er en av de sikreste hekkelokalitetene i Nord-Norge. Foto: Steve Baines

Foruten den nordnorske hekkebestanden av svarthalespove, finnes også en liten delbestand av den sørlige underarten *L. l. limosa* i Norge. Denne har vært i tilbakegang i hvert fall gjennom den seneste tiårsperioden, og er nå begrenset til 10–15 par (Mjølvsnes 2016). Som følge av den lille hekkebestanden er svarthalespoven kategorisert som «sterkt truet (EN)» på den norske rødlista for arter (Kålås mfl. 2015). Som en av to fuglearter i Norge er også svarthalespove utpekt som «prioritert art» under Naturmangfoldloven i 2011 (Klima- og miljødepartementet 2011). Prioriteringen av svarthalespove førte til driftsmessige utfordringer for grunneiere på Jæren, der svarthalespove hekker på intensivt drevet kulturmark. Som følge av disse utfordringene, samt et høyt konfliktnivå gjennom flere år, ble den sørlige underarten «avprioritert» av Stortinget i 2015. Derfor er det kun den nordlige hekkebestanden som nå omfattes av bestemmelsene statusen som prioritert art medfører (Klima- og miljødepartementet 2015).

Flere undersøkelser av svarthalespovens forekomst i Nord-Norge er gjennomført etter at arten ble prioritert under naturmangfoldloven. Strann mfl. (2012) oppsummerte blant annet artens forekomst i landsdelen i en rapport som tok for seg resultatene fra undersøkelser av et stort antall potensielle hekkelokaliteter i 2011. Mange av lokalitetene i Nordland ble fulgt opp av Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Nordland i 2012–2014 (Olsen 2012, 2013, 2014), mens lokalitetene i Troms ble undersøkt på ny i 2013 (Strann & Frivoll 2014). Til tross for disse undersøkelsene er det fremdeles mye usikkerhet knyttet til artens status i landsdelen, både når det gjelder den faktiske bestandsstørrelsen, stedtrohet til hekkeområdene, habitatbruk, ungeproduksjon m.m.

De norske hekkeområdene for svarthalespove besøkes hver vår og høst av fugler på vei til og fra hekkeområder utenfor våre landegrenser. Først og fremst er det nok islandske hekkfugler som dukker opp langs norske kyster i trekkperiodene. Dette skaper en del utfordringer knyttet til vurderingen av hvilke fugler som kan regnes som lokale hekkfugler, og hvilke som bare er på gjennomreise. I spillperioden på våren, hovedsakelig i mai og juni, tyder det meste på at en del av svarthalespovene på trekk også kan sette i gang med ulike grader av fluktspill og kurtise, og særlig på lokaliteter hvor det allerede har slått seg til lokale hekkfugler, eller som biotopmessig kan egne seg som hekkeplasser for svarthalespoven. De fleste av svarthalespovene som bare er på gjennomreise kan sees langs norskekysten i mai og i de første to ukene av juni. Om «høsten» kan voksne svarthalespover på trekk sees fra midten av juli i Nordland. Ungfugler kan dukke opp allerede tidlig i august.

Det er grunn til å spørre seg om fugler både på vårtrekk og høsttrekk tidligere har blitt vurdert som «sannsynlige hekkefunn» og bidratt til feilaktig utpeking av hekkeområder. Antall observasjoner sent i juni og i juli er generelt påfallende få. Dette kan ha ulike årsaker, som ikke fullt ut er kartlagt. Det kan skyldes reelt få svarthalespover i omløp, artens tilbaketrukne atferd i deler av hekketiden, eller at det ofte er relativt lav ornitologisk aktivitet på denne tiden av året. Trolig preges bildet av en kombinasjon av disse faktorene.

Som en oppfølging av kartleggingen av svarthalespove i Nord-Norge i 2016 ble det gjennomført søk etter arten i mange av de samme områdene i 2017. Feltarbeidet fokuserte på tidligere benyttede og tradisjonelle hekkelokaliteter for svarthalespove i Lofoten og Vesterålen, med særlig fokus på lokaliteter der arten ble påvist i 2016.

METODIKK

Feltarbeidet i 2017 ble utført av NOF. Lokale kontaktpersoner bidro med viktig informasjon om svarthalespovens tilstedeværelse på enkelte av de mest tradisjonelle hekkelokalitetene. Primært lokaliteter i Lofoten og Vesterålen ble besøkt, samt de to tidligere hekkelokalitetene i Måsøy kommune i Finnmark. Resultatene fra feltarbeidet ble supplert med observasjonsdata hentet fra rapporteringsverktøyet Artsobservasjoner (www.artsobservasjoner.no). Det er også fra dette rapporteringsverktøyet at det meste av informasjonen om hekkeforekomstene av svarthalespove i Troms i 2017 ble hentet fra. Utvalget av oppsøkte lokaliteter i Nordland og Finnmark tok hovedsakelig utgangspunkt i fjorårets undersøkelser (Eggen & Heggøy 2016).

Totalt ble 32 lokaliteter i Lofoten og Vesterålen undersøkt i mai, juni og juli. Den mest tradisjonelle hekkelokaliteten i Finnmark ble oppsøkt i starten av juli. Det ble spilt av svarthalespove lyd/sang ved alle lokaliteter. Det ble i tillegg foretatt undersøkelser til fots ute i terrenget i de områdene som ble ansett som aktuelle reir-/ungeområder for arten, samt der dette var nødvendig for å få god oversikt over områdene.

Røst er sannsynligvis den sikreste hekkelokaliteten for svarthalespove i Nordland i dag. Arten hekket på øya med ett par i 2016, men i 2017 ble det ikke konstatert hekkende par på Røst. Sannsynligvis gjorde likevel et par hekkeforsøk like utenfor flyplassgjerdet på nordsiden av vannbassenget på Røstlandet. Bildet viser hunnfuglen i svarthalespoveparet som ble observert på Røst gjennom det meste av mai og første halvdel av juni. Foto: Steve Baines

RESULTATER

Gjennomgang av hekkelokaliteter – NORDLAND

I 2017 ble det ikke påvist noen konkrete hekkefunn av svarthalespove i Nordland. Observasjoner fra Røst kan tyde på at det ble gjort hekkeforsøk her. Spillende individer ble også observert ved Strengelvågen i mai. Ytterligere to par ble observert i dette området samtidig. Ved fjorårets hekkelokalitet i Andøy kommune ble voksne fugler observert i midten av juni, uten at tegn til hekking ble påvist. For øvrig hadde et par tilhold ved Saltisen i Vestvågøy i en periode i slutten av mai, men det var ikke snakk om hekking på denne lokaliteten i 2017. Gjennomgangen under tar for seg feltundersøkelser og resultater for aktuelle hekkelokaliteter for svarthalespove i Nordland.

Røst kommune

Røstlandet – sannsynlig hekking

Årets første svarthalespove på Røst dukket opp 11. mai, i form av et par på en passende hekkelokalitet (Tabell 1). Opptil fire spillende individer ble observert utover i måneden, og det så ut til å etablere seg et par nord for Vannbassenget, like utenfor flyplassområdet. I starten av juni ble en av disse ved et par anledninger skremt opp fra det som sannsynligvis var et reir i dette området. Det ble utført feltarbeid på Røst 29.–30. juni, men til tross for grundig leting ble det ikke funnet svarthalespover på den mistenkte hekkelokaliteten. Det ble hørt et spillende individ på vestsiden av flyplassområdet, men bortsett fra dette ble arten ikke påvist på Røstlandet under årets feltarbeid.

Tabell 1. Sammendrag av observasjoner av svarthalespove på Røstlandet i 2017 rapportert i Artsobservasjoner.

Dato	Lokalitet	Antall	Aktivitet
11.5-18.6	Vannbassenget	1 par	Par i passende hekkebiotop
14.5-30.6	Vannbassenget/Marka/Flyplassen	1-4 ind.	Sang/spill
31.5	Ystnes	1 par	Par i passende hekkebiotop
12.6	Klakken	2 ind.	Rastende
21.8	Brasen	1 ind.	Overflygende
24.8	Neset	1 1k	Rastende

Flakstad kommune

Tidligere omtalte hekkelokaliteter for svarthalespove i Flakstad kommune (se Eggen & Heggøy 2016) ble ikke målrettet oppsøkt med tanke på svarthalespove i 2017. De fleste lokalitetene ble allikevel besøkt og grundig sjekket i annen sammenheng i løpet av hekkesesongen (Tabell 2). Etter alt å dømme hekker ikke arten i kommunen, og har ikke gjort det på mange år.

Tabell 2. Sammendrag av observasjoner av svarthalespove i Flakstad i 2017 rapportert i Artsobservasjoner.

Dato	Lokalitet	Antall ind.	Aktivitet
23.-24.4	Øvervalle/Solhaug, Fredvang	1-3	Rastende
5.5/14.5	Sandneset våtmarksområde	1	Rastende

Vestvågøy kommune

Storeidvatnet – ikke hekking

Storeidvatnet er nok den klart mest fuglerike enkeltlokaliteten i Vestvågøy kommune, og blir som følge av dette hyppig besøkt av fuglekikkere. Det ble også foretatt målrettede søk etter svarthalespove i området i slutten av mai og i midten av juni. Ingen konkrete hekkeindikasjoner ble påvist dette året, men individer på trekk rastet ved flere anledninger i mai og juni (Tabell 3).

Bollemyra – ikke hekking

Dette store myrområdet ble besøkt 2. juni for søk etter hekkende svarthalespove. Alle småvann i området ble undersøkt (Klevatnet, Svarthammarvatnet, Gunnarvatnet, Sevvatnet og Litjpolltjønna), men i likhet med i 2016 ble det ikke observert svarthalespove her.

Saltisen – ikke hekking

Området ble besøkt en rekke ganger i mai, juni og juli 2017. Svarthalespove ble først observert ved lokaliteten 9. mai, og arten ble sett jevnlig i det meste av mai og store deler av juni. I midten av mai ble et par som viste tegn til hekkeadferd observert, blant annet med tilløp til sang 23. mai. Paret forsvant imidlertid mot slutten av måneden, og ble ikke gjenfunnet tross målrettede søk i de fleste tilgrensende områdene som ble vurdert som aktuelle hekkeområder i mai, juni og juli. Opptil fem individer ble observert i midten av juni, men disse viste ingen tegn til hekkeadferd (Tabell 3).

Skjerpevatnet – ikke hekking

Vannet ble besøkt med tanke på svarthalespove et par ganger i løpet av hekkesesongen, dvs. 29. mai og 1. juli. Svarthalespove ble ikke sett ved Skjerpevatnet i 2017, og det foreligger heller ingen observasjoner av arten fra de to foregående årene herfra.

Fartstadvatnet nord – ikke hekking

Våtmarksområdet i nordenden av vannet ble grundig undersøkt både 29. mai og 11. juni. Arten ble ikke påvist her i 2017, og det foreligger heller ikke observasjoner av svarthalespove fra de seneste årene.

Gårdsvatnet – ikke hekking

Gårdsvatnet ble besøkt et par ganger med tanke på svarthalespove i mai og juni 2017 (29. mai og 15. juni). Arten ble ikke påvist i området dette året, som i 2016.

Alstad, Steira – ikke hekking

Området ble undersøkt for tilstedeværelse av svarthalespove ved én anledning i 2017 (29.5). Ingen svarthalespover ble sett, til tross for at våtmarkene i området ble grundig gjennomgått. Forrige observasjon fra området synes å være fra 2005 (Strann mfl. 2012).

Tabell 3. Sammendrag av observasjoner av svarthalespove i Vestvågøy i 2017 rapportert i Artsobservasjoner.

Dato	Lokalitet	Antall ind.	Aktivitet
9.5-16.6	Saltisen	1-5 2k+	Rastende
15.-25.5	Storeidet/Storeidvatnet	1 par	
21.5	Vikvatnet	1 2k+	Rastende
24.-25.5	Haldsvågen	2 ind.	Rastende
13.6	Svanvatnet, Storeid	3 ind.	Rastende

Hadsel kommune

Hankaneset – ikke hekking

Området ble besøkt ved tre anledninger i 2017, i slutten av mai (29. mai), midten av juni (19. juni) og starten av juli (4. juli). Svarthalespover ble ikke påvist ved disse besøkene, men et par av arten ble rapportert fra lokaliteten den 3. juni. Sannsynligvis dreide dette seg om rastende individer på gjennomreise.

Sortland kommune

Selnesvatnet, Sortland – ikke hekking

Selnesvatnet ble besøkt 30. mai og 21. juni. Ingen svarthalespover ble påvist ved lokaliteten i 2017, som i 2016. Det kan samtidig nevnes at det var gjort betydelige utbedringer av grusveien som går tett opp mot naturreservatgrensene på vannets østside, inkludert grøfting, forhøyning og forsterking av veien.

Rogsøy, Sortland – ikke hekking

Rogsøy ble besøkt 29. mai, 20. juni og 3. juli 2017. De relativt store strandengene og våtmarkene i området ble gjennomført på de to seneste av disse datoene. Ingen svarthalespover ble likevel observert ved lokaliteten ved noen av disse besøkene.

Særlig mai måned var kald i Nord-Norge, med gjennomsnittlige over en grad lavere temperatur enn normalt flere steder i Lofoten, Vesterålen og Troms. Kanskje har dette også påvirket hekkeforekomsten av svarthalespove i regionen dette året. Dette individet er fotografert på Røst i Nordland. Foto: Steve Baines

Bø kommune**Langvatnet – ikke hekking**

Lokaliteten ble besøkt 30. mai, 21. juni og 3. juli 2017. Ingen svarthalespover ble observert, til tross for grundige søk i omkringliggende våtmark og kantvegetasjon. Et kurtiserende par ble observert på denne lokaliteten i 2016, men ingen hekking ble påvist. Det var for øvrig uvanlig få observasjoner av svarthalespove i Bø kommune i 2017, begrenset til ett enkelt rastende individ på kulturmark ved Gimstad den 4. mai (Tabell 4).

Saltvatnet nord og Saltvatnet sør – ikke hekking

Lokaliteten, som lenge var en av de sikreste hekkelokalitetene for svarthalespove i regionen, ble nøye undersøkt også i 2017. Ingen svarthalespover ble observert på lokaliteten ved besøk den 30. mai, 21. juni og 3. juli. Relativt store biotopmessige forandringer har skjedd i området de seneste tre–fire tiårene, særlig når det gjelder grad av gjengroing.

Førvatnet – ikke hekking

Førvatnet ble undersøkt fra begge sider både den 30. mai og 3. juli. Ingen svarthalespover ble observert ved noen av disse besøkene.

Haversvatnet – ikke hekking

Lokaliteten ble besøkt 30. mai, og lyd ble avspilt. Svarthalespove ble ikke sett ved lokaliteten. Det ble ikke funnet egnede hekkeområder ved vatnet i 2016, men i 2017 ble det klart at kulturmarka på vannets østside fremdeles kan egne seg. Grunnet at arten aldri med sikkerhet er påvist hekkende ved Haversvatnet ble lokaliteten ikke videre fulgt opp i juni og juli.

Haugvatnet – ikke hekking

Lokaliteten ble besøkt og lyd ble avspilt 30. mai. Ingen tegn til tilstedeværelse av svarthalespove ble observert, og Haugvatnet vurderes, som i 2016, som relativt lite aktuell som hekkeområde for svarthalespove.

Tabell 4. Sammendrag av observasjoner av svarthalespove i Bø i 2017 rapportert i Artsobservasjoner. Rapporteringen fra Bø kommune er relativt lav, men lokale kontaktpersoner bosatt i kommunen holder utkikk etter svarthalespove i området.

Dato	Lokalitet	Antall ind.	Aktivitet
4.5	Gimstad	1	Rastende

Øksnes kommune**Langryggvatnet – ikke hekking**

Lokaliteten ble besøkt 30. mai og 2. juli. Det ble ikke foretatt grundige undersøkelser i terrenget rundt vannet i 2017, primært på grunn av hensynet til andre hekkende våtmarksfugler i området.

Stampvatnet, Skogsøy – ikke hekking

Stampvatnet (og Rødsandvatnet) på Skogsøya ble besøkt 1. juli 2017. For å nå lokaliteten er man avhengig av skyss med lokal rutebåt. Våtmarksområdene og beitemarka rundt vannene ble grundig undersøkt ved besøket, men som i 2016 var det ingen tegn til tilstedeværelse av svarthalespove her. Antakelig har det også ved disse lokalitetene vært en del gjengroing de seneste tiårene. Lokaliteten regnes nå som mindre aktuell som hekkeområde for svarthalespove.

Strengelvågen – sannsynlig hekking

Etter flere observasjoner av svarthalespove i områdene i og rundt Grunnfjorden naturreservat i Øksnes i 2016, ble det lagt ned en større innsats for å få undersøkt området grundig i 2017. Området ble besøkt 31. mai, 20.-21. juni og 2. juli. Den 31. mai ble ett individ observert flyvende over fylkesvei 937 rett sørvest for Oshågen mens den drev med sangflukt (Tabell 5). Fuglen fortsatte innover myrene mot sørvest, og forsvant til slutt ut av syne.

Den 21. juni ble et par observert næringsssøkende i Oshågen (Tabell 5), dvs. på samme lokalitet som et par ble observert 24. mai i 2016. Den ene av fuglene i paret varslet tydelig ved konfrontasjon. De ble så observert på avstand i en times tid, men fortsatte bare å beite i strandenga i hele denne perioden. Alt tydet dermed på at paret enda ikke hadde etablert reir på dette tidspunktet, eller eventuelt nylig hadde gitt opp hekkingen. Det var heller ingenting som tydet på at paret hadde unger i nærheten ved observasjonstidspunktet.

Den 2. juli ble et individ funnet beitende i strandenga på sørsiden av Straumen i Strengelvågfjorden, inn mot fylkesvei 935. Fuglen reagerte kraftig på lydavspilling, men slo seg snart til ro i strandenga igjen da lyden ble skrudd av. Den ble observert beitende i nærmere tre timer, uten at det ble observert noen tegn til at den hadde en rugende partner eller unger i nærheten. Likevel kan vi ikke utelukke dette helt på bakgrunn av observasjonen som ble gjort. Det ble imidlertid ikke funnet tegn til flere svarthalespover i området da strandenga ble gått over og grundig undersøkt samme dag.

Strengelvågøya – ikke hekking

Den 31. mai og 2. juli ble Strengelvågøya besøkt. Da vi nærmet oss øya den 31. mai ble et svarthalespovepar observert da de lettet fra strandenga på øyas sørøstlige side (Tabell 5). Fuglene forsvant over toppen på øya, og ble ikke sett igjen da vi kom ut. Det ble heller ikke observert svarthalespover på Strengelvågøya ved besøk den 2. juli, til tross for grundig søk.

Grunnfjorden naturreservat – mulig hekking

Strandenga i Grunnfjorden naturreservat ble undersøkt 31. mai, og senere mer grundig den 2. juli. I tillegg ble det brukt en del tid på å se over de store myrområdene innenfor den 2. juli, for evt. å kunne observere territoriell adferd hos svarthalespover når reirpredatorer som ravn fløy over.

Den 31. mai ble et svarthalespovepar funnet i strandenga på østsiden av Steinvatnodden (Tabell 5), øst i reservatet. De lettet herfra, og ga fra seg en del lyd, før de fløy i retning Sørvågvatnet, hvor de så ut til å lande. Paret ble gjenfunnet ved Bustad, beitende på kulturmark. De ble observert her i en halvtimes tid, uten at de viste tegn til å gjøre noe annet enn å drive næringsøk.

Meløyvatnet, Alsvåg – ikke hekking

Lokaliteten ble besøkt 31. mai og 2. juli. Våtmarkene rundt vannet ble relativt grundig undersøkt, men det var ingen tegn til svarthalespover her i 2017.

Tabell 5. Sammendrag av observasjoner av svarthalespove i Øksnes i 2017 rapportert i Artsobservasjoner.

Dato	Lokalitet	Antall ind.	Aktivitet
31.5	Steinvatnodden, Grunnfjorden NR	1 par	Par i passende hekkebiotop
31.5	Strengelvågøya	1 par	Par i passende hekkebiotop
31.5	Oshågen/Grunnfjorden NR	1 ind.	Sang/spill
21.6	Oshågen, Strengelvåg	1 par	Varslende, engstelig
2.7	Straumen, Strengelvågfjorden	1 ad.	Obs. i hekketid, passende biotop

Andøy kommune***Kleivvatnet – ikke hekking***

Kleivvatnet ble besøkt flere ganger både den 30. mai og 3. juli 2017. Det ble ikke observert svarthalespover ved noen av besøkene.

Andøya flystasjon – usikker status

Det ble planlagt å avlegge denne aktuelle hekkelokaliteten 4. juli. Området er militært, og besøk må skje i følge med eskorte. Dessverre fikk vi ikke innvilget nødvendig tillatelse til adkomst på området denne datoen, av ukjente årsaker. Det ble ikke påvist svarthalespove med hekkeadferd på lokaliteten i 2016, men området er stort og uoversiktlig. Vi utelukker ikke at dette fremdeles kan være en benyttet hekkelokalitet for arten.

Åholmen – ikke hekking

Området ble besøkt 30. mai og 3. juli 2017. Grunnet ferdselsforbud ble våtmarksområdet kun observert på avstand ved disse besøkene, kombinert med lydavspilling. Ingen svarthalespover ble observert.

Rognan – ikke hekking

Besøk ble avlagt lokaliteten 30. mai, 19. juni og 3. juli. Strandenga ble grundig undersøkt den 30. mai, men ble ikke gått over på de senere to datoene grunnet hensynet til lokale hekkefugler. Det ble ikke observert svarthalespove på lokaliteten ved noen av besøkene.

Sellevollvalan/Åholmbukta – ikke hekking

Området ble besøkt 29.-30. mai, 19. juni og 3. juli 2017. Ved besøk i mai ble det ikke observert tegn til arten her, hvor den ble påvist hekkende i 2016. Dette til tross for at arten ble observert av andre i form av ett individ ved Valtjørna 14. mai (Tabell 6). Ifølge lokale kilder hekket fjorårets par på kulturmark ved Å/Bakken/Øra, for så å vandre nordover til Sellevollvalan. Ved den nærliggende Åholmbukta ble tre svarthalespover observert 19. juni (Tabell 6). Disse rastet i elveutløpet, men flytta seg etter hvert opp på kulturmarka der de ifølge våre kilder hekket i 2016. Fuglene beitet en stund her, før de etter hvert letta og flytta seg nordover. Det ble ikke sett svarthalespover hverken i Åholmbukta eller ved Sellevollvalan i juli, til tross for flere timers søk i nærliggende kulturmark, våtmarker og strandenger.

Risøyvatnet – ikke hekking

Området rundt Risøyvatnet ble i 2017 besøkt 29. mai, 19. juni og 3. juli. Den 19. mai ble store deler av Risøysundet naturreservat undersøkt til fots. Til tross for ganske mye tid nedlagt i området, ble det ikke observert svarthalespover her dette året.

Skogvoll – ikke hekking

Skogvoll (Figur 4) og Skogvollvatnet ble besøkt 30. mai, 20. juni og 4. juli. Området ut mot Lambertsøya og Storøya, helt sørvest i Skogvoll naturreservat, ble sjekket grundig ved sistnevnte dato, etter tips om mulig tilstedeværelse av arten i dette området fra lokale kilder. Ingen svarthalespover ble observert ved noen av besøkene i 2017.

Tabell 6. Sammendrag av observasjoner av svarthalespove i Andøy i 2017 rapportert i Artsobservasjoner.

Dato	Lokalitet	Antall ind.	Aktivitet
14.5	Valtjørna, Sellevoll	1	Rastende
19.6	Åholmbukta	3	Rastende

Tabell 7. Resultater fra kartlegging og overvåking av svarthalespove i Lofoten og Vesterålen i 2017. X: svarthalespove observert, ingen tegn til hekking; MH: mulig hekking, par observert i passende hekkebiotop; SH: sannsynlig hekking, varslende fugler eller konkret hekkeadferd observert; H: hekking, reir med egg eller unger observert.

Lokalitet	Kommune	2016	2017	Tidligere hekking?	Aktualitet som hekkelokalitet
Røstlandet	Røst	H	SH	X	Høy
Indresand/Øvrevalle	Flakstad	X	X	X	Lav
Storeidvatnet	Vestvågøy	X	X	X	Middels
Bollemyra	Vestvågøy			X	Middels
Saltisen/Rødsandmyra	Vestvågøy	X	X	X	Middels
Farstadvatnet	Vestvågøy			X	Middels
Skjerpvatnet	Vestvågøy			X	Middels
Gårdsvatnet	Vestvågøy			X	Middels
Alstad, Steira	Vestvågøy			X	Middels
Hankaneset/Bitterstad	Hadsel		X	X	Middels
Rogsøy	Sortland	X			Middels
Selnesvatnet	Sortland			X	Lav
Langvatnet	Bø	MH		X	Middels
Saltvatnet nord	Bø	X		X	Høy
Saltvatnet sør	Bø			X	Middels
Haugvatnet	Bø			X	Lav
Førvatnet	Bø				Middels
Haversvatnet	Bø			X	Lav
Strengelvågen/Oshågen	Øksnes	X	SH	X	Høy
Strengelvågøya	Øksnes	SH	X	X	Høy
Langryggvatnet	Øksnes				Middels
Meløyvatnet, Alsvåg	Øksnes				Middels
Grunnfjorden NR	Øksnes	X	MH		Høy
Stampvatnet, Skogsøya	Øksnes			X	Lav
Rødsandvatnet, Skogsøya	Øksnes				Lav
Kleivvatnet	Andøya			X	Lav
Andøya flystasjon	Andøya	X	?	X	Høy
Sellevoll/Åholmbukta	Andøya	H	X	X	Høy
Rognan	Andøya	X			Middels
Risøyvatnet	Andøya			X	Middels
Åholmen	Andøya				Middels
Skogvoll	Andøya				Middels
OPPSUMMERING	32	13	9	23	Høyaktuelle: 7 Middels aktuelle: 17 Lavaktuelle: 8

Tabell 7 gir en oversikt over oppfølgingen av sikre og mulige hekkelokaliteter for svarthalespove i Lofoten og Vesterålen i 2017. Med unntak av Andøya flystasjon ble alle lokaliteter vurdert som «aktuelle» hekkelokaliteter av Eggen & Heggøy (2016) besøkt i løpet av hekkesesongen (ultimo mai til primo juli) 2017. Enkelte lokaliteter vurdert som «mindre aktuelle» i samme publikasjon ble også kontrollert. Arten ble påvist på til sammen ni av

lokalitetene i Tabell 7 i 2017. Konkrete hekkeindikasjoner ble kun påvist på to lokaliteter (Røstlandet og Strengelvågen/Oshågen) dette året, og ytterligere kun én lokalitet fikk status «mulig hekking» (Grunnfjorden NR).

TROMS

Prosjektet mottok ikke støtte fra Fylkesmannen i Troms i 2017, og fylkets hekkelokaliteter ble derfor ikke besøkt i 2017. Alle opplysninger som presenteres her er derfor hentet fra andre kilder.

Som i 2016 ble det rapportert om svarthalespover med hekkeadferd fra Vannøya i Karlsøy kommune. Allerede den 7. juni ble et varslende par rapportert fra Skipsfjodmyrene, hvor arten sannsynligvis også hekket i 2016. Den 23. juli ble ett individ observert samme sted, med en atferd som tilsa at den hadde unger i nærheten. Også på Slettnes på Vannøya, hvor svarthalespove også tidligere har blitt påvist hekkende, ble det sett et varslende par så sent som 29. juli. Den sene datoen og fuglenes adferd gjør det overveiende sannsynlig at disse hadde unger i nærheten.

På Svartnes ved Vannareid, på Vannøyas vestside, ble det sett et par gjennom det meste av mai måned. Disse ble ikke rapportert fra sommermånedene, men en temmelig nylig flygedyktig ungfugl ble sett 14.–15. august. Siden arten ikke ble sett på denne lett tilgjengelige lokaliteten gjennom hele sommeren, anser vi det som sannsynlig at denne ungfuglen kan stamme fra hekking annensteds på Vannøya, f.eks. fra en av de to andre lokalitetene hvor par med hekkeadferd ble sett i 2017.

Så sent som den 29. juli ble et varslende par med svarthalespover observert ved våtmarksområdet på Slettnes, på Vannøya i Karlsøy kommune i Troms. Observasjonen er en sterk indikasjon på at det var unger i nærheten. Bildet viser en av fuglene i paret. Foto: Torjus Lorentsen

Svarthalespover ble også rapportert fra andre deler av Troms i 2017, men de fleste av disse dreier seg nok om rastende individer på trekk (Tabell 8). Et unntak kan være et par som ble observert ved Dankarvågen i Tromsø 5. juni, der ett individ også ble sett 19. juni. Lokaliteten ligger rett ved de to naturreservatene Rakkfjordmyran og Dankarvågvatn, som begge er viktige hekkeområder for våtmarksfugler. Oppsummert ble konkrete hekkeindikasjoner observert på to lokaliteter i Troms i 2017. Én lokalitet får i tillegg status «mulig hekking», og vi noteres oss 2–3 par i Troms i 2017.

Tabell 8. Sammendrag av observasjoner av svarthalespove i Troms i 2017 rapportert i Artsobservasjoner.

Dato	Lokalitet	Antall	Aktivitet
23.4	Nergårdsosen, Kvæfjord	1 2k+	Rastende
6.-31.5	Svartnes, Karlsøy	1 par	Stasjonære
18.-21.5	Tisnes, Tromsø	1 2k+	Rastende
20.-27.5	Sørkjosleira, Balsfjord	1 2k+	Rastende
5.-19.6	Dankarvågen, Tromsø	1-2 2k+	
7.6-23.7	Skipsfjordmyrene, Karlsøy	1 par/1 2k+	Varslende, engstelig
29.7	Slettnes, Karlsøy	1 par	Varslende, engstelig
14.-15.8	Svartnes, Karlsøy	1 1k	Rastende
26.-27.8	Indre Dåfjordkjosen, Karlsøy	2 1k	Rastende

Varslende svarthalespove i Skipsfjorddalen på Vannøya 7. juni 2017. Senere på sommeren, den 23. juli, ble det på ny observert varslende svarthalespover på lokaliteten, og fuglene hadde da sannsynligvis unger i nærheten. Skipsfjorddalen ligger kun få kilometer fra Slettnes, hvor det også antakelig hekket svarthalespove i 2017. Foto: Torjus Lorentsen.

FINNMARK

Sikre og sannsynlig hekkefunn av svarthalespove i Finnmark har etter 2000 vært begrenset til Rolvsøya og Ingøya i Måsøy kommune. Begge disse lokalitetene ble oppsøkt for å lete etter hekkende svarthalespover i 2016. Rolvsøya ble også undersøkt i juli 2017. Til tross for grundige søk ble arten ikke påvist her noen av disse årene. En spillende svarthalespove ble rapportert fra Slettnes i Gamvik kommune 18. mai 2017, men denne trakk etter kort tid mot øst. Øvrige observasjoner fra Finnmark dette året er av rastende individer på trekk (Tabell 9). Det er derfor ingen indikasjoner på at arten hekket i fylket i 2017.

Tabell 9. Sammendrag av observasjoner av svarthalespove i Finnmark i 2017 rapportert i Artsobservasjoner.

Dato	Lokalitet	Antall	Aktivitet
18.5	Slettnes fyr, Gamvik	2 2k+	Trekkende mot øst
19.5	Framrabben, Skrøytnes, Sør-Varanger	1 2k+	Rastende
1.6	Valdakmyra, Stabbursnes, Porsanger	1 2k+	Rastende
10.6	Rørholmen, Altaelvmunningen, Alta	1 par	Rastende

Reirplasseringer og ungeproduksjon

Reirplassering

Ingen reir ble lokalisert i forbindelse med feltarbeidet på svarthalespove i Nord-Norge i 2017.

Det ble ikke gjort observasjoner av svarthalespoveunger i Nord-Norge i 2017, heller ikke ved de to sannsynlige hekkelokalitetene på Vannøya i Troms. Ungfuglen på bildet ble sett ved Svartnes 14.–15. august, og kan kanskje være resultatet av én av hekkingene. Foto: Torjus Lorentsen

Ungeproduksjon

Fra de to sannsynlige hekkingene på Vannøya i Troms foreligger dessverre ingen observasjoner av kullstørrelser. Én relativt nylig flygedyktig ungfugl ble observert på Vannareid 14.–15 august. Selv om dette er godt inne i trekkperioden for islandske svarthalespover, gjør utseende på denne ungfuglen (nebb lengde, fjærutvikling) at vi mistenker at den kan være lokalt klekket. Vi har imidlertid ingen grunnlag for å komme med noe anslag på antall unger produsert per hekkende par i Nord-Norge dette året.

Individmerking

Det ble ikke gjennomført noe individmerking av svarthalespover i Nord-Norge i 2017, da ingen reir eller unger ble påvist dette året.

Ankomstdatoer

Kun noen få av de påviste hekkelokalitetene for svarthalespove i Nord-Norge besøkes jevnlig, og det er dermed i mange tilfeller vanskelig å vurdere når fuglene ankommer. Unntaket blant dagens hekkelokaliteter er kanskje bare Røstlandet, som for det meste er godt dekket av lokale og besøkende fuglekikkere. På Røst ankom den første svarthalespoven den 11. mai, dvs. seks dager seinere enn i 2016. Dette var snakk om et par, og sannsynligvis lokale hekkfugler. Spillende individer ble først rapportert den 14. mai, altså kun en dag seinere enn fjoråret. Også de beste fugleområdene på Vestvågøy besøkes hyppig av fuglekikkere, men i og med at arten ikke er påvist hekkende i kommunen på mange år er nok de fleste svarthalespovene som nå blir sett her individer på gjennomtrekk. Årets første svarthalespove på Vestvågøy ble sett 9. mai, også dette i form av et par.

OPPSUMMERING

Feltundersøkelsene i 2017 bekrefter langt på vei mange av resultatene fra kartleggingen av svarthalespove i Nord-Norge i 2016. Arten er utvilsomt en svært fåtallig hekkfugl i landsdelen, og bruken av mange av de tidligere hekkelokalitetene synes å være relativt uregelmessig. Noen unntak finnes, og særlig Røst, Strengelvågen og Vannøya kan trekkes fram.

Som i 2016 hekket det også i 2017 etter alt å dømme svarthalespove på Vannøya i Karlsøy kommune i Troms. Sannsynligvis var det dette året snakk om minst to hekkende par. På Røst gjorde arten sannsynligvis hekkforsøk, men feltundersøkelser og øvrige observasjoner tydet på at dette var mislykket. Det var også mulig hekking med minst ett par i Strengelvågen. Med ytterligere kun to par hvor hekking ikke kan utelukkes, har vi etter årets feltarbeid kun oversikt over 4–6 par med hekkende svarthalespove i Nord-Norge i 2017.

Våren 2017 i Nord-Norge var uvanlig kald. Særlig i mai måned lå temperaturen godt under normalen for svarthalespovens hekkeområder i Nordland og Troms, med gjennomsnittlig rundt en grad lavere temperatur enn normalt for måneden. De siste dagene av mai, bl.a. i forbindelse med den første feltrunden for svarthalespoveundersøkelsene i Lofoten og Vesterålen, kom det i tillegg noen kraftige snøfall. Også de første dagene av juni var kalde flere steder. Dette kan naturligvis ha påvirket hekkesesongen negativt for mange fuglearter. Både i Nordland, Troms og Finnmark er det vårt

inntrykk at så også var tilfellet, med bl.a. jevnt over færre hekkende vadefugler enn normalt. Kanskje gjorde dette at også forekomsten av svarthalespove var særlig lav dette året.

Vi satser på å fortsette feltarbeidet i Nord-Norge på jakt etter hekkende svarthalespover også i 2018, men vil i større grad prioritere de lokalitetene som i denne rapporten er vurdert som «høyaktuelle» hekkelokaliteter.

REFERANSER

Artsobservasjoner 2017. Artsobservasjoner. Rapportsystem for arter. Tilgjengelig fra:

<http://www.artsobservasjoner.no>, nedlastet: 13.11.2017.

BirdLife International 2015. *European Red List of birds*. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.

BirdLife International 2017. Species factsheet: Black-tailed godwit *Limosa limosa*. Tilgjengelig fra:

<http://www.birdlife.org/datazone/speciesfactsheet.php?id=3003>, nedlastet: 13.11.2017.

Eggen, M. & Heggøy, O. 2016. Svarthalespove i Nord-Norge 2016. NOF-Rapport 9-2016. 21 s.

Klima- og miljødepartementet 2011. Forskrift om svarthalespove (*Limosa limosa*) som prioritert art.

Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-20-524?q=svarthalespove>, nedlastet 13.11.2017.

Klima- og miljødepartementet 2015. Forskrift om endringer i forskrift 20. Mai 2011 nr. 524 om svarthalespove (*Limosa limosa*) som prioritert art. Tilgjengelig fra:

<https://www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-20-524>, nedlastet: 13.11.2017.

Kålås, J.A. & Byrkjedal, I. 1981. Vadefuglenes hekkestatus i Norge med Svalbard. *Proceedings of the Second Nordic Congress of Ornithology, 1979*: 57-74.

Kålås, J.A., Dale, S., Gjershaug, J.O., Husby, M., Lislevand, T., Strann, K.-B. & Strøm, H. 2015. Fugler (Aves). S. 67-70 in Henriksen, S. & Hilmo, O. (red.) *Norsk rødliste for arter 2015*. Artsdatabanken, Norge.

Mjølvsnes, K.R. 2016. Svarthalespovene på Jæren. Kartlegging av artens hekkeområder og reproduksjon 2015 & 2016. Mangfold oppdragsrapport. 22 s.

Olsen, A.I. 2012. Overvåking av kjente hekkelokaliteter for svarthalespove *Limosa limosa islandica* i Lofoten og Vesterålen 2012. Rapport til Fylkesmannen i Nordland. 3 s.

Olsen, A.I. 2013. Overvåking av kjente hekkelokaliteter for svarthalespove *Limosa limosa islandica* i Lofoten, Røst og Vesterålen 2013. Rapport til Fylkesmannen i Nordland. 4 s.

Olsen, A.I. 2014. Overvåking av kjente hekkelokaliteter for svarthalespove *Limosa limosa islandica* i Nordland (Lofoten og Røst) 2014. Rapport til Fylkesmannen i Nordland. 4 s.

Strann, K.-B. & Frivoll, V. 2014. Hekkende svarthalespove i Troms i 2013. NINA Minirapport 489. 16 s.

Strann, K.-B., Frivoll, V., Sortland, F., Lorentzen, N.H., Riser, C.W., Jensen, A. og Våge, H. 2012. Hekkestus hos svarthalespove *Limosa limosa islandica* i Nord-Norge. NINA Rapport 833. 63 s.